

МЕТОДИКА ДІАГНОСТИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ

(АВТОР Б.БАСС)

1. Найбільше задоволення одержую від:
 - а) схвалення моєї роботи;
 - б) усвідомлення того, що робота виконана добре;
 - в) усвідомлення того, що мене оточують друзі.
2. Якби я грав у футбол (волейбол, баскетбол), то прагнув би бути:
 - а) тренером, який розробляє тактику гри;
 - б) відомим гравцем;
 - в) обраним капітаном команди.
3. На мою думку, кращим педагогом є той, хто:
 - а) цікавиться учнями та має до кожного індивідуальний підхід;
 - б) зацікавлює своїм предметом так, що учні з задоволенням вивчають цей предмет;
 - в) створює в колективі таку атмосферу, у якій кожен учень може висловити свою думку.
4. Мені подобається, коли люди:
 - а) радіють за виконану роботу;
 - б) із задоволенням працюють у колективі;
 - в) прагнуть виконати свою роботу краще за інших.
5. Я бажав би, щоб мої друзі:
 - а) були доброзичливими та допомагали людям, коли це необхідно;
 - б) були вірними та відданими мені;
 - в) були розумними та цікавими.
6. Кращими друзями я вважаю тих:
 - а) із ким маю добрі стосунки;
 - б) на кого завжди можна покластися;
 - в) хто може багато досягнути в житті.
7. Найбільше мені не подобається:
 - а) коли в мене щось не виходить;
 - б) коли розладнуються стосунки з товаришами; 45
 - в) коли мене критикують.
8. На мою думку, дуже погано, коли педагог:
 - а) приховує свої антипатії до деяких учнів, насміхається та дразнить їх;
 - б) викликає дух суперництва в колективі;
 - в) недостатньо добре знає предмет, який викладає.
9. У дитинстві мені найбільше подобалося:
 - а) проводити час із друзями;
 - б) відчуття виконаної справи;
 - в) коли мої вчинки схвалювали.
10. Я бажав би бути схожим на тих, хто:
 - а) досягнув успіху в житті;
 - б) справді закоханий у свою справу;
 - в) відзначається доброзичливістю і товариськістю.
11. Школа насамперед має:
 - а) навчати вирішувати завдання, які ставить життя;
 - б) розвивати індивідуальні здібності учнів;

в) виховувати риси, які допомагають встановлювати стосунки з людьми.

12. Якби я мав більше вільного часу, то використовував би його:

а) для спілкування з друзями;

б) для відпочинку;

в) для самоосвіти та улюблених справ.

13. Найбільших успіхів я досягаю, коли:

а) працюю з людьми, до яких відчуваю симпатію;

б) маю цікаву роботу;

в) отримую винагороду за свої зусилля.

14. Мені подобається, коли:

а) інші люди поважають мене;

б) я відчуваю задоволення від добре виконаної роботи;

в) я маю час приємно спілкуватися з друзями.

15. Якби про мене написали в газеті, то краще було б, щоб:

а) розповіли про якусь цікаву справу, пов'язану із навчанням, працею або спортом, у якій я брав участь;

б) написали про мою діяльність;

в) обов'язково розповіли про колектив, у якому я працював.

16. Найкраще я навчаюся, коли викладач:

а) має до мене індивідуальний підхід;

б) може зацікавити своїм предметом;

в) колективно обговорює проблеми, що вивчаються.

17. Для мене не має нічого гіршого за:

а) образу власної гідності;

б) невдачу під час виконання важливої справи;

в) втрату друзів.

18. Найбільше я ціную:

а) успіх;

б) можливості спільної праці;

в) здоровий глузд та інтуїцію.

19. Я не поважаю людей, які:

а) вважають себе гіршими за інших;

б) часто сваряться та конфліктують;

в) заперечують все нове.

20. Приємно, коли:

а) працюєш над важливою справою;

б) маєш багато друзів;

в) усім подобаєшся та викликаєш схвалення. 46

21. На мою думку, керівник повинен бути насамперед:

а) доступним;

б) авторитетним;

в) вимогливим.

22. У вільний час я з цікавістю прочитав би книжки:

а) про те, як знайти друзів та налагодити добрі стосунки з оточуючими;

б) про життя відомих людей;

в) про останні досягнення науки та техніки.

23. Якби в мене були здібності до музики, я бажав би бути:

- а) диригентом;
- б) композитором;
- в) солістом.

24. Я хотів би:

- а) вигадати цікавий конкурс;
- б) перемогти в конкурсі;
- в) організувати конкурс і керувати ним.

25. Для мене важливо знати:

- а) що я бажаю зробити;
- б) як досягнути мети;
- в) як організувати людей для досягнення мети.

26. Людина повинна прагнути до того, щоб:

- а) інші люди схвалювали її вчинки;
- б) передусім виконувати свою справу;
- в) її не можна було б критикувати за виконану роботу.

27. Найкраще я відпочиваю у вільний час, коли:

- а) спілкуюся з друзями;
- б) переглядаю цікаві фільми;
- в) займаюся своєю улюбленою справою.

Обробка результатів.

Кожна відповідь у стовпчику

«Найбільш привабливо» — 2 бали, відповідь у стовпчику

«Найменш привабливо» — 0 балів

відповідям, що не потрапили в жодний стовпчик — 1 бал.

Бали, набрані за всіма 27 судженнями, додаються до кожного виду спрямованості окремо за наведеним нижче ключем.

Ключ для визначення професійної спрямованості

№ Я С Д № Я С Д

- 1. а в б
- 2. б в а
- 3. а в б
- 4. в б а
- 5. б а в
- 6. в а б
- 60
- 7. а б в
- 8. в а б
- 9. а в б
- 10. а в б
- 11. б в а
- 12. б а в
- 13. в а б
- 14. а в б
- 15. б в а
- 16. а в б
- 17. а в б
- 18. а б в

19 а в б

20 в б а

21 б а в

22 б а в

23 в а б

24 б в а

25 а в б

26 в а б

27 б а в

Види спрямованості особистості.

Спрямованість на себе (Я) — орієнтація на пряме винагородження та задоволення, агресивність у досягненні статусу, схильність до суперництва, тривога, інтравертованість, роздратованість, прагнення до влади.

Спрямованість на спілкування (С) — прагнення підтримувати стосунки з людьми, орієнтація на спільну діяльність (не обов'язково для виконання справи, а заради самого спілкування), орієнтація на соціальне схвалення, залежність від групи, потреба в емоційних стосунках.

Спрямованість на справу, діло (Д) — зацікавленість у вирішенні ділових проблем, виконанні роботи якнайкраще, орієнтація на ділову співпрацю, здатність відстоювати в інтересах справи власну думку, корисну для досягнення загальної мети.

Ваша майбутня професія

Методика складається з двох бланків: аркуша запитань та бланку відповідей, в якому міститься номер запитання і відповідно до цього номера різні відповіді а, б, в.

Інструкція. Вам дається перелік речень, які мають декілька варіантів закінчення.

Виберіть, будь ласка, один з варіантів, за допомогою якого можна закінчити речення,

зробіть відмітку у бланку відповідей позначкою “+”. Дякуємо за роботу “.

Аркуш запитань.

1. Я бажаю працювати:

- а) у приміщенні ;
- б) на відкритому повітрі ;
- в) у нестандартних умовах (у горах, на морі, у лісі, під землею тощо);
- г) із чергуванням умов.

2. Я бажаю, щоб режим моєї роботи був:

- а) чітким (початок і кінець роботи не змінювався) ;
- б) змінним (то з ранку, то ввечері) ;
- в) вільним, гнучким (початок і кінець визначався би мною) ;
- г) ненормованим (непередбачені виклики, нічні зміни, затримки з роботи тощо).

3. Мені зручно працювати:

- а) сидячи (за столом, пультом тощо) ;
- б) стоячи ;
- в) у роз'їздах ;
- г) почергово на постійному місці роботи і в роз'їздах.

4. Бажано було б, щоб робота була пов'язана з:

- а) простими механізмами ручними операціями ;
 - б) машинами і механізмами з ручним керуванням ;
 - в) автоматичним і автоматизованим обладнанням ;
 - г) функціональним знаряддям (мова, засоби впливу на емоції людини, функціональні
- можливості організму.

5. Я бажаю усю роботу виконувати:

- а) самотійно ;
- б) самотійно, але щоб навколо були люди ;
- в) у колективі, спільно з іншими;
- г) з людьми, спілкуючись і керуючи ними.

6. Мені більше подобається робота, де:

- а) точні рухи ;
- б) координація рухів ;
- в) кмітливість рухів ;
- г) велика сила.

7. У моїй майбутній роботі важливими є:

- а) стійкість уваги ;
- б) спостережливість ;
- в) пам'ять ;
- г) передбачення.

8. Успішність моєї майбутньої роботи залежить від:

- а) технічної кмітливості ;
- б) здатності уявити майбутній предмет праці;
- в) самоконтролю і само спостережливості ;
- г) емоційності, вміння контактувати з іншими людьми.

9. Майбутню роботу я бажаю виконувати:

- а) по плану, який надається ;
- б) по плану, але здобувати нову інформацію;
- в) по плану, але мати можливість змінювати його;
- г) оперативно, коли у процесі роботи ставляться нові проблеми, задачі.

10. У процесі роботи краще відповідати:

- а) тільки за себе, за наслідки виконання свого завдання ;
- б) за виконання завдання групою ;
- в) за роботу механізмів, техніку безпеки ;
- г) за суспільні матеріальні цінності.

11. Мені подобається робота, в якій необхідно:

- а) визначати риси предметів, їх якості ;
- б) перетворювати, обробляти предмети ;
- в) знаходити нові продукти праці, проявляти винахідливість ;
- г) здійснювати вплив на інших людей.

12. Мені подобається:

- а) оцінювати продукцію, мати уявлення про якості об'єктів ;
- б) обслуговувати людей ;
- в) знаходити нові варіанти вирішення завдань, нові результати ;
- г) налагоджувати виробничі процеси, діяльність.

13. Я бажаю, щоб майбутня робота була пов'язана з:

- а) керівництвом людьми, виробничим колективом ;
- б) вихованням і навчанням дітей ;
- в) переборюванням стихійних сил природи ;
- г) комфортним, спокійним положенням.

14. Я бажаю, щоб результати майбутньої роботи були:

- а) малопомітними, відомими лише вузькому колу спеціалістів ;
- б) відомі колективу, широкому колу спеціалістів;
- в) відомі всій країні, широко висвітлювалися пресою;
- г) всесвітньо відомі.

15. Я бажаю, щоб від результатів моєї роботи:

- а) залежала лише моя зарплатня ;
- б) безпосередньо залежало виконання завдання відділом, групою;
- в) залежало життя і здоров'я людей;
- г) мир на планеті.

16. Після закінчення роботи:

- а) бажав би відключитися від неї, займатися своїми справами ;
- б) цікаво було б поміркувати про неї вдома ;
- в) ні про що інше не міркував би, продовжував займатися нею;
- г) не думав би про роботу до наступного ранку.

17. Бажаю, щоб робота була:

- а) близько з будинком, де мешкаю ;

- б) цікава, а далеко чи близько від помешкання, де я проживаю – не важливо ;
 в) не пов'язана з відрядженнями ;
 г) далеко від помешкання, де я проживаю.

Кожна відповідь, яка стосується того, чи іншого запитання відмічається у бланку

відповідей.(див. нижче)

Бланк відповідей

№	ВІДПОВІДІ			
	а	б	в	г
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				

Підрахування результатів, дозволить визначити, чим керуються школярі при виборі

професії, які мотиви превалюють при цьому, наскільки цей вибір є усвідомленим.

Для отримання більш об'єктивної інформації щодо мотивів вибору професії учнями можна запропонувати відповісти на наступні запитання:

1. Які мотиви обумовили вибір сфери діяльності:

- а) випадкові обставини ;
- б) вплив сім'ї, друзів, знайомих ;
- в) матеріальні фактори (платня);
- г) впевненість у своїх здібностях до даного виду діяльності ;
- д) бажання цікаво жити ;
- е) потяг до самостійності і незалежності;
- ж) зміст праці ;
- з) творчий характер праці ;
- й) суспільна значущість професії;
- к) швидше Інтерес до сфери діяльності взагалі, ніж до відповідної спеціальності;
- л) інші мотиви (вказіть, які саме).

2. Який мотив Ви вважаєте головним у виборі майбутньої професії і чому? (напишіть)

Відповіді на ці запитання дозволять здобути емпіричний матеріал для якісного аналізу мотивів, якими керуються учні при виборі сфери майбутньої діяльності. Отримані в процесі діагностики дані будуть тією основою, спираючись на яку у випадку необхідності, можна переорієнтувати учнів, зосереджуючи їх увагу не

на зовнішніх сторонах професії, а на основних вимогах, що ставляться до індивідуально-психологічних особливостей фахівця обраного профілю.